

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALVI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBŐL Szombaton 22. Mártziusb. 1788.

Vinhoggy minden leg kisebb hadi-történetek-is,
mikeelőtte a Hadi-Tanárszék által ki-hir-
dettetének, a F. Monárkha után küldetnek, igen
meg-gyűltenek az olyan tudósításaink, mellyekről a'
mi E. Olvasóinkat tudósítanunk kellése, de míg ő
Felségétől visszaj-nem érkeznek, addig csak különös
emberek' Leveléből származott tudósításokkal szolgál-
hatunk — a mint-hogy a' hadakozásról ígért Bé-
tsi Levél-is a' közelebb múlt alkalmatossággal benn
maradott, — csak

Elegyesek a' Tudósítások.

A' Nagy Sultán a' maga 500 főből álló Test-örzöinek izámát 1000-re szaporította, és azoknak fintát kardot és edgy pár pistolyt adatott; noha eddig a' Török Testörzöknek igen gyenge fegyverei valának. Ezek fogják ötett Adriánopolyba késérni a' maga Feleségével; mihelyt a' már nyavallyájából fel-gyógyúlni mondatott Nagy Vezér a' Táborhoz indul; ki a' ki-rendelt idő-szerént már el-is indúlt. — Azok a' Török-hatalom alatt lévő Alkormányozok, kik még a' múlt Decemberben olly kemény parantsolatot vettének vala Konstantinápolyból, hogy Februáriusnak végén mindenik kozzullók a' maga Népével készen légyen és a' Nagy Táborhoz induljon, már mind a' Táborhoz érkeztenek, és máig-is mind a' fetét felhő olly sűrűséggel mondotnak szüntelen érkezni a' Török Sergek a' Táborhoz. Illyetén Alkormányozók csak az Europai Török Birodalomban 288-an vágynak; kik közzül mindeniknek a' maga nagysága-szerént 100 — 1000, több 's kevesebb Lovas-katonákat kellett ki-állítani, az azon Tartományokban fekvő Jantsárokan kívül, kik minden időben katonák szoktanak lenni; a' honnan a' Török erőnek edgyik nagyobb részét a' Lovoság tsinálja. A' Frantziák által valamennyire pallérozott tanúlt Török Sergek még Táborban fekszenek, vagy leg-alább még ezeknek a' két Keresztényi Fejedelmek' határ-szélein femmi meg-érkezésekről nem szól a' hir; de a' Tátárok és más rendezeden Sergek közzül már Serviába, Moldóvába és Oláh-országba fokban meg-érkeztenek és szüntelen érkeznek: egy szóval az egész Muszka és Török Birodalmok-béli hadi nép most uondatik mozgásban lenni; a' honnan ugy tartatik, hogy nem metizze volna

vólna az az ora, melyben *Márs* a' maga kárpit-jait fel-buzván, a' szomorú-játékok' (Trágédia) jád-zásához fog-ke-denii. — A' *Románzov* edgyesült Tá-bora 70-ezerből áll már belől *Móldóvában*; a' *Hertzeg* (*) *Repnin*-eis ugyan ennyiből: a' *F. Tsászár* mellett igazgató *F. M. Láscie* pedig két ennyiből is áll; kik ezen játékban a' leg-nagyobb személlyeket fogják játszodni. — Hogy a' *Lengyelek*-is *Austriával* és *Muszka*-országgal edgyütt kívánják ezen ügyett fogni, bizonyítja edgy *Lengyel*-országból jött *Levél*; mely szerént itt a' két szomszéd *Tsászári* hadi-nép szá-mára a' gabona vásárlást, mely az idegen portékák-nak a' *F. Tsászári* *Tartományokban*-való meg-tiltásá-tól fogva meg-vala tiltva, meg-engedték, de ezen *Vásár* mely sokba kerüljön meg-tetizik abból, hogy edgy hordó-lisztnek *Tarnoból Czortkovba* való vitele csak 24 forintokba kerül. Irtuk vala mások után, hogy a' *Lengyel* *Közönséges-társaság* 30-ezer Népet fog-na az edgyesült *Muszka* és *Ausztiai* *Táborhoz* ra-gasztani — hogy a' *Pruszszus Király* hasonlókép-pe ezt tselekedendő vólna — de, a' meszszebb lát-ni kívánó némely *Politikusoknak* értelmek-szerént, ezen hírek nagyon sokat láttatnak a' magok hihető-ségekből el-vezíteni azzal, hogy edgy *Lengyel* *Obesternek* *Levele*-szerént, a' *Lengyel* *Hazafini* búz-góság, (a' *Kigyó* bajosan felejtí farka-mettzését) és

A a 2

a'

(*) Ezen *Muszka* fő *Vezér* *Hertzeg* *Repnin* az, kinek a' fellyebb múlt *Török* háboruban igen hirtelenséggel rend ki-vül való utat kellelvén tenni a' maga *Népével*, midőn hal-loná, hogy az el-bádogyadott *Nép* az utnak terhéről pana-szolkodnék, le-szálla lováról, és vellek edgyütt gyalog kez-de menni — de midőn még-is a' *Népnek* ezen ki-fogását hallaná: könnyü néki! mert ő nem vízi ezt a' mit mi — ekkor edgyik katonától a' *tarisznyát*, mástól a' *fegyvert*, 3-diktól a' *röltés-táskát* véven-el, úgy *vezérlé* *zugalodó* *Népit* szerentsélen a' ki-rendelt tzelra, és így verte vala-meg az *Ellenséget* — itten a' jó *Vezér!*

a' még hammú alatt benne tsillámló szövethkezésnek szikrái annyira éledeznek, hogy minden Vajdának 2000 jól fel-fegyverkezett önként szolgáló Lóvas-katonát kellett ki-állítani, és a' Közönséges-társaság' Sergeikez ajándékba ragasztani; melyet már 3 Vajdák tselekedtenek-is. — A' Berlieni Levelek-szerént, Berlinben még semmit sem akarnak tudni azon fellyebb említett 30-ezerből álló Sereg-ről, mely az Ujság iroktól a' Muzzka Taborhoz ragasztandó; sőt némely Levelek-szerént, midőn a' F. Tsászári részről a' Torok-háborúnak meghatározása a' Prutzfus Királynak megizentetett volna, ezen hangon felelt: „En ezen hadi-tűznek fellobbanását nagyon sajnálom, és ennek edgy tsendes békeség által minél hamarább lejendő kioltatását kívánom.” — Némely Levelek azt tartják, hogy a' Lengyel Közönséges-társaság a' maga hadi-népének számát 60-ezerre pótolván, azt a' két felséges Tsászári Udvaroknak Soldjára által engedné. Ha ez igaz volna, így a' szövethkezés szikrája egészben kioltódnék — de mind ezeknek a' következendő idő bővebb meg-magyarázója. — A' kézi-orvosoknak (Chirurgus) száma, kik az Ausztriai Tábor mellé vétetettek-fel, 1000 személlyekre mégyn. — A' Kereskedő Görögök azt beszélik vala tegnapi hogy már Nándorfejeváros sz-rentséfen meg vétetett volna; de ez még eddig tsak Kávébázbéli hír. — Azt írják némely Levelek, hogy az egyesült Tábornak fő-igazg-tását II-dik Katharina megint igen hathatos szokkal ajánlotta légyen F. M. Laudonnak.

Külső-országi elegyes aproságok.

A' Pápa szándékozik ezután minden 15-dik esztendőben Jubiléumot tartani; közelebről az 1790-dik-

dikben e' szerént Jubiléum lesz: a' Sz. *Mária* köszöntése napján fognak ezt hirdető Bullák és követek széllyel az Udvarokhoz küldetni. — Tudjuk, hogy 8-dik *Bonifátzius* kezdette ezen szokást 1300-ban, és rendelte minden 100-dik esztendő't Jubiléumnak: 6-dik *Klémens* 1350-ben tartván, szorította az 50-dik esztendő're: 6-dik *Urbánus* a' hasznáért a' 33-dikra: 4-dik *Sixtusnak* tettett minden 25-dikre rendelni, minthogy közel 200-ezer emberek menvén ekkor Romába alkalmas ajándékokat vittek. — A' mely ellenkezések a' Nápolyi Udvar, és a' Romai-szék között vagynak; azok még nem hogy a' lecsendesedésre mutatnának, sőt *Karanioló* Minister által-élesztetnek, és nagyobbra gerjedeznek. — *Románzov* Generál, a' *Potemkin*' abltós katona Tisztjeit maga szolgálatjába fogadja; mert úgy mond: jobban tud még a' jártas öreg, min a' járatlan ifjú hadakozni. — A' minapában tudakozta edgy Pap Ur edgy Generáltól; hogy miért késnek a' Ts. K. Vezérek olyan sokára a' Török Várok megvételeivel? mert úgy mond a' Generál: azok nem klastromok, hogy csak szóval meg-lehefsen venni. — A' *Versálli* Udvar bévette azon szokást, hogy ebéd felett kinek kinek annyi tángyér és egyéb szukséges-dolog tételsék eleibe, hogy az udvarló inafok ki-zárátsanak; mert tapasztaltatott ezek által az által felett beszéltett titkos dolgoknak ki nyilatkozása. — Párisban edgy híres *Theátrum*i éneklő Leány *Kontát*, ki egész Páriszak gyönyörűsége, nehéz betegségbe esvén, edgy fokötő áruló szegény Afzfzony bé-megy hozzája, és kéri, hogy edgyet az ő háló fokötői közül tartson-meg betegségébe, ezt meg-nyervén, nevezi a' maga fokötőit a *la Kontát*, és 3 nap alatt többet 2-ezer darabnál el-

ád jó pénzen belölte. Ebből a' Frantzia Fejérnép' ujmódin való kapkodását képzelhetni. — Franequera Várofsának büntetése nem példa-nélkül-való, mert *Akmár* Várofsának hasanló hibáért nem csak kapui vétettek-el, hanem kő-falai-is le-rontattak, Tanátsofi személyesen, és gyalázatosan meg-büntettet-tek. — Azt írják némely Levelekben, hogy a' F. Tsáfzár, Triest-felé menő utjában — — —

— — (A' többi a' roftában maradott.) — —

Ö Felségének el-indulásakor a' Tisztas öreg Hertzeg Kaunitz ilyen fontos szókra fakadott: „eleget éitem tisztetségben! De még kívánnám meg-érni, hogy II-dik *Jósef* győzedelmi koszorúval jöjjon-vissza a' Táborból, és az ő győzedelmének napján örömeit hálnék-meg! —

Még edgy szót a' *Márs-mezejéről!* — Közelebb botsátott Levelünkben emlékeztünk vala ama nevezetes fő Vezér B. *Alvintzi* Urnak rész-szerént sizerentsétlen, rész-szerént leg-szerentséfebb történetéről; mellyet a' mostani tudósítások-szerént bővebb környül-állásokkal így irnak-lé: „Ezen Vitéz fő Vezér Urnak edgy Kémje lévén, kivel mindenkor a' maga titkos beszélgetését edgy Dunán túl lévő Berekben tartya vala; meg-jelenik a' Vezér Ur a' tudva lévő orán ezen Berekben; de a' maga Kémje helyet, Jantsárokat találta ottan; mert ezen gonózá-indulatú Kém már előre a' Vezér Urat el-árulta vala. Midőn azért a' hajós-katonák ki-kötnék a' tsonakot, leg-ottan 4 Jantsárok állának elé; kik közzül edgyik egyenefsen a' Vezér Urnak szegezvén kését, a' Vezér Ur' háta-meget lévő hadi-Komissárius — Ur ezt edgy pistollyal agyon lövé; honnan két

Jantsárok ennek szegezvén fegyvereket egyszeriben két lövések által ese el a' Komifsárius; az említett Vezér Ur pedig a' Berekben a' bokrok között elbuván, a' mi részünk-felől lévő hajósoknak csak kezével inte, hogy jönének által; kik által-is jöven, a' Vezér Urat szerentséfen vízfza-vivék; a' Jantsárok pedig azon a' tsónakon, mellyen a' Vezér Ur oda ment vala, a' Komifsáriusnak és a' két hajós katonáknak fejeiket vízfza-vivék. — A' tsatázó piatzon történt vitéz tselekedetek között ez a' nevezetesebb, és ujjabb tudtunkra: F. M. L. G. *Vartensleben* Ur, ki a' leg-szemefebb Vezérek közzül valónak tartatik, észre-vésti nem régiben, hogy mint edgy 1500 főből álló Jantsárok olly szándékkal légyenek, hogy a' Dunán hajókkal keresztül jöven Pántsovát semmivé tegyék. Ki-állítja azért a' maga Sergét a' Dunával által ellenben a' Jantsárok-nak uttyokban; de olly előre tett rendeléssel, hogy midön a' Jantsárokat ezek meg-látnák-leg-ottan háttot fordítván nékik Pántsovába szaladnának. Által jönnek a' Jantsárok, és az előttük meg-szaladott Népet Pántsovába kergetvén; már hátul egy Sereg vala a' *Gréfen* Hufzárjai közzül el-rejtve olly véggel, hogy mihelyt ezek a' magok hajóikat ki-kötnek, leg-ottan a' köteleket el-vagdaltván erefszék mentekre a' hajókat; mellyet a' Hufzárók véghezvivének azon-kivül hogy abból a' *Vartensleben* Pántsova-felé sebessen kergető Jantsárok valamit észre-vettek volna. Midön a' mi meg-szaladott Népünk Pántsovába volna, és a' Jantsárok mindenüt nyomokba; már a' Vezér Urtól előre el-rendelt Népek kezd minden ablakokból Pántsovában löni a' Jantsárokat. Ezen kergetett Sereg a' Városnak túlsó kapuján meg-fördülván, az innettső kapuját-is már

egy slattomban arra rendelt Huszár Divisio el-álván, olly véghetelen tsata támodott; melyben a' Jantsárok egy-felé sem fordulhatván, 1500 Jantsár mind egy talpig ott marata. Vóltanak a' Törökök közül ollyanak-is, kik nagy bajjal tsak ugyan ezen ellent állott Sergeken keresztul vágván mazokat; midőn a' ki-kötve gondólt hajók üres helyére szaladának edgyről edgyik a' *Gréfen* Magyar kardja prédájává levének; és így ezen 1500 Jantsárból tsak edgy-is többé vízfza-nem mehete. — Nem meszfze a' széteken edgy ostromló Sántzot készítő *G. Gyulai Sámuel* és *Eszterházi Miklos* Urak Sergeinek bizonyos részére véletlenül rá-ütvén a' Lóvos Törökök; ezek minden uton módon oltalmazzák vala jelen lévő ágyujkkal-is magokat; de a' meg-átólkadott Török Sergek, mint a' vak légy, a' tűz között-is nékiök menvén, ezekben midőn alkalmos kárt tennének; érkezik a' *Wurmzer* Huszár Sergeinek egy ezen tsatát észre vett része sebefs nyargalva; két felől, a' gyalogokkal tsatázó Törököket szarason kezdvén apprittani; az el-szaladhatott Törökség a' viznek szorittatott, hól ezek-is mind a' vad-kátsák úfava lödeztetének-le. Ezen tsatában, míg a' Huszárok meg-nem érkeztenek-vala, már edgy néhány fejeket tarifznyára raktanak-vala a' Törökök; de a' magakéval edgyütt a' tsata helyén hagyván; úgy hever vala a' Török. holt test, mint a' Hering a' Kádba. — Azért víszik-el a' Törökök a' Keresztények fejét; mert a' Porta az egész Tábornál ki hirdettette, hogy minden Keresztény főjét edgy aranyot fizet.